

Digitaitojen valtakunnallisen osaamismerkistön Perusosaaja-merkki

Valtakunnallinen osaamismerkistö

Valtakunnallinen osaamismerkistö on kehitetty ESR-rahoitteisessa Osuvat Taidot-hankkeessa (2019–2021). Osuvat taidot osaamismerkistö vastaa kansallisia ja kansainvälisiä viitekehyksiä:

- ePerusteet – ammatillisten opintojen Toiminta digitaalisissa ympäristöissä (TDY) -tutkinnon osan osa-alue
- DigComp – eurooppalainen viitekehys kansalaisten digiosaamisen määrittämiseksi

Suunnittelija:

[TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry](https://www.tieke.fi)
digiosaaminen@tieke.fi

Perusosaaja -koontimerkki koostuu kuudesta (6) perusmerkistä. Perusosaaja -merkki on otettu osaksi Henkilökohtaisen avun digitaidot osaamismerkistöä. Henkilökohtaisen avun digitaidot -osaamismerkistö on kehitetty ESR-rahoitteisessa Avustaen Digiin-hankkeessa (2021–2023). Henkilökohtaisen avun digitaidot osaamismerkistö koostuu kuudesta (6) teemallisesta kokonaisuudesta. Perusosaaja on yksi osa tätä kokonaisuutta.

Perusosaaja

Osaamiskriteerit. Merkin suorittaja osaa:

Laitteiden valinta ja
käyttö

- tunnistaa ja valita käyttötarkoituksen mukaisen laitteen (esim. tietokone, tabletti, puhelin)
- käyttää yleisimpiä digitaalisia laitteita sekä niiden perustoimintoja ja –asetuksia
- tarkistaa, onko liittynyt johonkin langattomaan tai langalliseen verkkoon

Tiedon haku ja arviointi

- etsiä tietoa digitaalisissa ympäristöissä (hakusanat, hakukoneet)
- hakea eri muotoista tietoa (teksti, kuva, video)
- arvioida digitaalisen sisällön luotettavuutta
- tunnistaa, miten tekijänoikeudet liittyvät tietoon ja tiedon jakamiseen

Turvallinen toiminta

- tunnistaa tyypillisimpiä kyber- ja tietoturvauhkia
- suojata käytössään olevat laitteet (esim. virustorjunta, laitteiden lukitseminen ja haittaohjelmien estäminen)
- tunnistaa, kun tietoturvaa on loukattu ja tietää miten toimia

Vastuullinen toiminta

- tunnistaa digitaalisten laitteiden ja sovellusten käytön vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin
- käyttää viestipalveluita ja sosiaalisen median palveluita vastuullisesti
- ottaa huomioon tekijänoikeudet tiedon käyttämisessä ja jakamisessa
- luoda ja muokata kuvallista digitaalista sisältöä (esitysgrafiikka) tekijänoikeuksia noudattaen

Viestintä ja asiointi

- tunnistaa oikeutensa ja vastuunsa omien tietojen luovuttamisessa sähköisiin palveluihin
- käyttää sähköisiä asiointipalveluja
- tunnistaa vahvan tunnistautumisen menetelmiä
- suojata henkilökohtaisia tietojaan ja yksityisyyttään
- tunnistaa tietosuojan periaatteita ja noudattaa niitä
- käyttää sähköpostia ja sen perustoimintoja

Sovellusten käyttö ja hallinta

- valita ja käyttää tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentasovelluksia
- tunnistaa erilaisia tiedostomuotoja
- tehdä standardin mukaisia tekstidokumentteja
- tehdä laskentataulukkoja ja hyödyntää laskukaavoja tietojen laskennassa
- käsitellä ja siirtää eri muotoista tietoa